

fontos a forum a római nevelésben is. A fari posse, az ékesszólásban való járatosság legszebb ajánlólevél a római életben. A forum története egy a római nagyság és hanyatlás történetével, mert itt beszélték meg az állami élet minden eseményét és nyilvánulásait, itt határoztak a béke és háboru felől a büszke és nemes senatorok, kiket Pyrrhus követei istenek gyülekezetének mondtak. A római köztársaság itt élte le legszebb és legfényesebb napjait. A beszéd hatalmát Görögország után Róma ismerte fel először; a római katonának nem Tyrtaios-dal, hanem commando kellett, s a nép, mely határozni kívánt, elvárta, hogy az ügyről részletesen értesítsék, az igazságról meggyőzzék. Rómában, épen mint Athénben, minden a néptől függött, s a nép a beszédétől» (Fénelon); a beszéd nagy hatalom volt békében, háboruban egyaránt. Platon a szónoklatot a lélek vezetésének mondtotta, mely beszéd által történik (*τέχνη ψυχαγωγία τις διὰ λόγων* Phai dr. p. 261.); Quintilianus pedig azt mondja: «*oratio, qua nihil præstantius homini dedit providentia*». (I., 10, 17.)

(Folytatása köv.)

BIHARI F. IMMÁNUEL.

FRANCZIA TANÁRJELÖLTJEINK FIGYELMÉBE.

Már több ízben volt alkalmunk az itteni egyetemek ujonnan nyert autonómiájával járó új gradusokról szólni. A lefolyt tanévben majdnem mind a 16 francia egyetem azon volt, hogy az állami vizsgálatok mellett, melyek nem változtak, úgy a francziák, mint az idegenek számára oly diplomákat léptessenek életbe, melyek azt bizonyítják, hogy az illető egyes tudományos vizsgálatoknak eleget tett, a nélkül, hogy ezek alapján az államtól fizetéssel járó alkalmazást kérhetne.

Az idegen tanulók száma a párisi bölcsészeti karon eléggé nagy. A Faculté des sciences több rendbeli diplomát bocsát rendelkezésükre, de a Faculté des Lettres eddig csakis a doctoratum nyújtja, mely a *doctorat* és *lettres*-től ugyan lényegesen különbözik, valamivel egyszerűbb is, de még mindig egy nagyobb nyomtatott munka benyújtásával jár. Eddig csak ketten jelentkeztek e gradus elnyerésére.

Ezen tudományos cím mellé ugyancsak a Faculté des Lettres minap egy új gradust léptetett életbe, mely főleg praktikus jellegénél fogva arra van hivatva, hogy a külföldön francia nyelvet és irodalmat tanító férfiak elnyerhessék és a mely, véleményünk szerint, a legjobb biztosíték volna, hogy az illető nemcsak tudományosan képzett ember, de gyakorlatilag is képes a francia nyelvet tanítani. Ki ne érezné, hogy a modern nyelvi tanításban a tudomány még nem elegendő s hogy a

józan ész is követeli a jó kiejtést, egyszóval a praktikus ismereteket. A magyar nyelvű francia tanárjelöltek, kik most már a miniszterium üdvös intézkedése folytán sűrűbben érkeznek a Sorbonne-ra, e gradus elnyerése által a közoktatásügyi kormánynak oly garanciát nyújtanának, mely nekik a többi, csakis Budapesten és Kolozsvárott vizsgázott jelöltek felett, némi előnyt adhatna.

Minthogya e decretum különösen a külföldet érdekli, a francia hivatalos lapból egész terjedelmében közöljük.

ART. 1er. Il est institué près la Faculté des lettres de l'Université de Paris un certificat d'études françaises.

ART. 2. L'examen du dit certificat comprend des épreuves écrites et des épreuves orales.

§. 1er. *Épreuves écrites.*

Les épreuves écrites comportent :

1° La mise en français d'un passage tiré d'un auteur étranger, allemand, anglais, russe, . . . suivant la nationalité du candidat.

Les langues admises sont celles qui sont enseignées officiellement à la Faculté ou dans les établissements publics d'enseignement supérieur de Paris. Le dictionnaire est autorisé.

Cette première épreuve est éliminatoire.

2° Le résumé par écrit d'une lecture d'un quart d'heure ou d'une leçon faite devant le candidat.

§ 2. *Épreuves orales.*

Les épreuves orales comportent :

1° Des interrogations sur trois cours suivis à la Faculté, dont deux au moins devront être relatifs à l'histoire et à la géographie de la France et à la littérature ou à la philosophie française. Le troisième cours reste au choix du candidat.

La scolarité est exigée pour trois cours, mais les interrogations pourront ne porter que sur *un* ou *deux* des cours suivis par le candidat.

2° Une explication avec commentaire en français d'un des textes du programme de la licence ès lettres.

ART. 3. Nul ne sera admis à subir l'examen s'il n'est étranger et s'il n'a été régulièrement immatriculé à la Faculté pendant deux semestres.

ART. 4. Le jury sera composé de trois membres.

Az idegen nyelvek közt, melyeket e rendelet értelmében a jelölt választhat, a magyar egyelőre ugyan nem szerepel, de minthogy a magyar hallgatók vagy tanárok rendszeren eléggé jól értik a németet, ezt

a nyelvet választhatnák a fordítás czéljából. Hisz a középkori magyar ifjak is, kik Párisba jöttek, a *Natio Allemannica*-hoz tartoztak, s azért mégis jó hazafiak voltak. Különben lehetséges, hogy a bölcsészeti kar az illető kérelmére egy magyar szöveg választását is engedélyezné.

Páris.

KONT IGNÁCZ.

A JÁTEKDÉLUTÁNOKRÓL.

Játékdélutánoknak nevezzük azt a harmadik tornaórát, mely lehetőleg délután tartandó és tisztán játéokra fordítandó. Mert lényegében ez lesz a játékdélután. Délután a tornatanárnak, de csak óraszámra mért játék a fiuknak. Nem is lesz, nem is lehet máskép, míg ez a munka tisztán a tornatanárok vállaira nehezedik. Hogy máskép legyen, arra szükséges, hogy bővében legyünk a nagy játékterületeknek és bővében az olyan tanároknak, kik fanatikus gyermekbarátok és fanatikus hazafiak. De mindkettőnek nemcsak hogy bővében nem, de határozottan szűkiben vagyunk. A szabad területeket a municipiumok szegénysége, a kétrendbeli fanatizmust, — a mely az idealizmus legerősebb foka, — a saját szegénységünk (t. i. a tanároké) irtotta. A ki gondolkozik a dolgok állása felett, megtalálja ez állítások igazságát.

Mindazáltal ilyen formában sem kicsinylendő vívmány a játékdélután. Hatalmas tényezője lesz így is az észszerű ember-képzésnek. És nem kicsinylendő az áldozat sem, melyet ez alkalommal az iskolafenttartóknak — legelől az államnak — hozniok kell. 1600-nál több osztály, mintegy 60,000 tanuló, — a lehető csoportosítás eszközlése mellett is — mintegy 30,000 frt évi költségtöbbletet fog jelenteni, ha a testi nevelés eme hatalmas eszköze teljes egészében be fog illeszkedni órarendünkbe, nem számítva az el nem kerülhető és valószínűleg nem csupán szép szóval ejthető terület-szerzéseket.

A propos terület. Sokan vannak, akad köztük számba veendő szakember is, kik a játékdélutánok életbe léptetésének feltételül, sőt mondhatni egyetlen feltételül a *játéktért* mondják. Én is a legszorosabb összefüggést találok játéktér és játékdélután között, de bizonyos értelemben fordított összefüggést. Meggyőződésem az, hogy nem a játéktér fogja a játékdélutánokat meghozni, hanem az elrendelt játékdélután a játéktereket. Képzeljék el, hol volnánk, ha mielőtt kimondják a kötelező iskoláztatást, megvárták volna, míg valamennyi községnek megvan a maga iskolája. Még ma sem lehetne törvénybe iktatni a kötelező iskoláztatást, és sokkal de nagyon sokkal kevesebb iskolánk volna, mint a mennyi van. Hol játszszanak hát a kötelező játékdélutánokon? — kér-